

Etnomusikologisia näkökulmia musiikintutkimuksen dekolonisaatioon

Suomessakin on alkanut keskustelu akateemisen maailman ja tieteellisen tiedon dekolonisaatiosta, jonka yhtenä keskeisenä lähtökohtana on tietämisen tapojen moninaisuus maailmassa ja tavoitteena akateemisen tiedekäsityksen laajentaminen niin, että se ei perustuisi vain eurosentriselle käsitykselle tiedosta. Samalla dekolonisaation tavoitteeksi voi katsoa ylipäätään akateemisen maailman moninaisuuden ja inklusiivisuuden lisäämisen, niin että kaikenlaisilla ihmisillä taustoistaan riippumatta olisi mahdollisuus tulla aktiivisiksi tiedeyhteisön jäseniksi ja osallistua tieteellisen tiedon rakentamiseen. Tässä artikkelissa hahmottelen aihetta käsittelevän tutkimuskirjallisuuden pohjalta, mitä dekolonisaatio voisi tarkoittaa nimenomaan musiikintutkimuksen kannalta ja millaisia muutoksia tiedon dekolonisaatio mahdollisesti vaatisi suomalaisen musiikintutkimuksen kentällä. Vaikka samat kysymykset koskettavat yhtä lailla kaikkia kulttuurintutkimuksen ja taiteiden tutkimuksen aloja, keskityn tässä ensisijaisesti musiikkitieteen ja etnomusikologian oppiainekonteksteissa tehtyyn tutkimukseen ja siihen kytkeytyvään opetukseen Suomessa.

Väitän, että etnomusikologian tutkimusperinne voisi toimia lähtökohtana musiikintutkimuksen dekolonisaatiolle, sillä se on perusajatukseltaan globaali, kaikkien maailman musiikkien tutkimisen tarpeellisuutta korostava tutkimusala. Vaikka etnomusikologian juuret juontavat kolonialistista hallintoakin palvelleeseen antropologiseen tutkimukseen, alaa on jo vuosikymmenien ajan leimannut vahva eettinen ja itsekriittinen pohjavire, jopa siinä määrin, että toistuvat (itse)kriittiset keskustelut etnomusikologisen tutkimuksen luonteesta ovat muotoutuneet suorastaan perinteeksi (Nettl 2010: 54–69; myös Schultz 2020: 39). Lisäksi etnomusikologialle voi pitää tyypillisenä sellaista etnografista kenttätöitä, jossa tietoa tuotetaan tiiviissä yhteistyössä niiden ihmisten kanssa, joiden musiikista on kyse. Etnomusikologit ovat siten pohtineet jo pitkään monia niistä teemoista, joista nyt puhutaan dekolonisaation otsikon alla, esimerkiksi tutkimuksen tekemiseen kytkeytyvistä valta-asetelmista, tutkijan oman taustan vaikutuksesta tutkimukseen ja tutkimustekstien representatioihin liittyvistä kysymyksistä (esim. Shelemay 2020; Kisliuk 1997; Herndon 1993; Gourlay 1978). Kaikki nämä teemat ovat toki olleet esillä muussakin kulttuurintutkimuksessa, erityisesti antropologiassa, mutta suomalaisessa musiikintutkimuksessa ne ovat nousseet laajemmin esille vasta viime vuosina.

Tämän artikkelin lähtökohtana on tarkastella sitä, miten etnomusikologian tutkimusperinteen keskeisiä ajatuksia olisi mahdollista hyödyntää musiikintutkimuksen dekolonisaation edistämiseen. En siksi käsittele etnomusikologian kolonialistisia juuria tai pureudu yksityiskohtaisesti kolonialismin perintöön nykypäivän yliopistomaailmassa, vaan ennemminkin hahmottelen visiota tulevaisuuden dekoloniaalisesta musiikintutkimuksesta, jonkinlaisesta globaalista musiikkitieteestä, jossa kaikki maailman musiikit nähtäisiin yhtä arvokkaina tutkimuskohteina ja mitä tahansa musiikkia voitaisiin itsestään selvästi tutkia monenlaisista näkökulmista ja monenlaisia menetelmiä hyödyntäen. Monenlaisilla näkökulmilla viitataan tässä sekä tutkijoiden joukon että tutkimuksellisten lähestymistapojen moninaisuuteen, sillä ymmärrän tällaisen tiedonrakentamisen monimuotoisuuden edistämisen tiedon dekolonisaation keskeiseksi tavoitteeksi. Tämän vision toteuttamiseksi tulisi ratkaista (ainakin) kolme kysymystä:

- 1) Miten kenellä tahansa olisi mahdollisuus halutessaan tutkia musiikkia?
- 2) Miten minkä tahansa musiikin tutkiminen voisi olla yhtä arvostettua akateemisessa maailmassa?
- 3) Miten erilaiset tavat tuottaa, välittää ja julkaista tietoa voitaisiin ottaa osaksi akateemista musiikintutkimusta?

Tässä artikkelissa perustelen ensin visiotani tiedon dekolonisaatiota käsittelevällä teoreettisella kirjallisuudella ja jatkan sitten aiheen käsittelyä suomalaisen musiikintutkimuksen kontekstissa edellä mainittujen kolmen kysymyksen ohjaamana. Koska tavoitteena on pohtia sitä, mihin musiikintutkimuksen dekolonisaatiossa tulisi pyrkiä ja miltä osin etnomusikologian tutkimusperinne voi tarjota sille lähtökohtia, tukeudun näiden kysymysten käsittelyssä ensisijaisesti etnomusikologian alan julkaisuihin. Lisäksi hyödynnän suppeammin muunlaisia aineistoja, kuten opetussuunnitelmia, havainnollistamaan suomalaisen musiikintutkimuksen nykytilannetta.

Dekolonisaatio ei välttämättä ole paras mahdollinen sana sille, mihin tiedon tai yliopiston dekolonisaatiota koskevat keskustelut etupäässä viittaavat, eli jonkinlaiselle totuttujen tutkimuksellisten oletusten siirtämiselle sivummalle (*decentering*) ja tilan tekemiselle akateemisen maailman eurosentrisistä normeista poikkeaville näkökulmille ja lähestymistavoille.¹ Dekolonisaation tavoitteena voi kuitenkin pitää tilannetta, jossa ei enää ole keskustan ja periferioiden kaltaisia hierarkkisia asemelmiä (esim. Lindfors & Abdulkarim 2021: 65), joten syrjään ja keskiöön siirtämisen (*decentering–(re)centering*) ajatus ei välttämättä sekään ole toimiva. Ajatus tiedon dekolonisaatiosta on joka tapauksessa peräisin nimenomaan globaalin etelän

---

1 Tällaista dekolonisaatio-termin metaforista käyttöä ovat kritisoineet erityisesti Tuck & Yang 2012; Euroopan kontekstiin liittyen ks. Laine 2021.

teoreetikoilta (esim. Hayes ym. 2021: 887), jotka ovat katsoneet sen sopivan kuvaamaan heidän toivomiaan muutoksia yliopistoissa ja vallitsevassa eurosentrisessä akateemisessa tietokäsityksessä. Sitä myös käytetään laajasti niissä etnomusikologian kentällä käydyissä keskusteluissa, joihin artikkelini kytkeytyy (esim. ICTM 2021).

Tieteellisen tiedon ja yliopiston dekolonisaatiosta

Tiedon, tieteen ja/tai yliopiston dekolonisaatiota käsittelevissä teksteissä painottuu ajatus tiedon tai tietämisen moninaisuudesta ja tarpeesta hyväksyä tämä moninaisuus osaksi akateemista tietokäsitystä: UNESCO:n asiantuntijat Budd Hall ja Rajesh Tandon (2017: 13) käyttävät tästä käsitettä ”tietodemokratia” (*knowledge democracy*), joka sisältää (1) useiden tietojärjestelmien samanaikaisen olemassaolon, (2) tiedon tuottamisen ja esittämisen tapojen moninaisuuden, (3) ajatuksen siitä, että tietoa tarvitaan tasa-arvoisemman maailman rakentamisessa sekä (4) tiedon jakamisen avoimuuden. Historiantutkija Achille Mbembe (2016) puolestaan keskittyy nimenomaan yliopistoinstituution dekolonisaatioon ja näkee sen ensisijaisena tavoitteena Hallin ja Tandonin tapaan tiedon moninaisuuden, painottaen, että tieto voi olla universaalia vain, jos se on moninaista (tai monitahoista, *pluriversal*). Siten myös yliopistosta (*university*) täytyy tulla *pluriversity* – termiä lienee mahdoton kääntää suomeksi. Hän perustelee ajatustaan sillä, että akateemisessa maailmassa ei tarvitsisi luopua tieteellisen tiedon universalisuuden ajatuksesta, jos siellä edistettäisiin avointa ja tasavertaista keskustelua erilaisten episteemisten perinteiden kesken. (Mbembe 2016: 36–37.)

Koska akateeminen maailma nykyisellään pohjautuu eurosentriseen episteemiseen kaanoniin, muut tietämisen tavat ja episteemiset perinteet on suljettu sen ulkopuolelle. Mbemben (2016: 32) sanoin tämä akateeminen tietokäsitys ”kytkee totuuden vain länsimaiseen tapaan tuottaa tietoa”. Siten tieteellinen tieto käsittää vain hyvin pienen osan maailman ihmisten tiedosta (esim. Hall & Tandon 2017: 7). Tätä eurosentristä akateemista tietokäsitystä on kutsuttu muun muassa ”episteemiseksi kolonialismiksi” (Mbembe 2016: 36), joka on vuosisatojen aikana johtanut jopa ”tietomurhiin” (*epistemicide*), muunlaisten tietojärjestelmien syrjäyttämiseen ja hävittämiseen (Hall & Tandon 2017: 6–9). Tällainen tiedon hävittäminen ei rajoitu vain varsinaiseen kolonialismiin (Hall & Tandon 2017: 11), vaan Hall ja Tandon (2017: 7–8) näkevät, että juuri moderni länsimainen korkeakoulutus on aiheuttanut niin tietomurhia kuin kielellisiä ja kulttuurisia kansanmurhiakin siitä lähtien, kun keskiaikaisissa yliopistoissa rajattiin tieto vain pienen eliitin ulottuville. Näkemystään he perustelevat sillä, että kun eurooppalaisen eliitin tietokäsitys oli institutionalisoitu yliopistoissa, se levisi kolonialismin voimin ympäri maailmaa ja

syryttänyt paikallisia tietojärjestelmiä. (Ks. myös Hayes ym. 2021: 898; Biermann 2011: 386–387, 391–392.)

Koska koulutus välittää ja ylläpitää normeja, ovat yliopistot väistämättä olleet osallisia kolonialistisen ajattelun vakiinnuttamisessa. Paitsi että tutkijoita saatettiin lähettää maailmalle keräämään tietoa, joka auttaisi uusien alueiden valloittamisessa ja niillä asuvien kansojen hallitsemisessa, koulutus esitettiin usein keinona ”pelastaa” alkuperäiskansat, tuoda heidät osaksi länsimaista sivistystä. (Biermann 2011: 391.) Kolonialismi ja myöhemmin globalisaatio ovat siten edistäneet maailman länsimaisuutista, sillä akateemisen maailman standardit ovat estäneet esimerkiksi alkuperäiskansojen tiedon hyödyntämisen tai pakottaneet sen vallitsevan eurosentrisen tiedon muotteihin. Yliopistojen dekolonisaatio ei kuitenkaan voi tarkoittaa vain uudenlaisien näkökulmien lisäämistä olemassa oleviin paradigmoihin, vaan se vaatii laajempaa tiedon tuottamisen tapojen uudelleenarviointia. (Biermann 2011: 386; 392–393.)

Tiedon moninaisuuden toteutuminen vaatii myös tiedon avoimuuden ja saavutettavuuden edistämistä. Tähän tavoitteeseen vaikuttavat erityisesti taloudelliset kysymykset, sillä yliopisto-opinnot eivät globaalisti katsoen ole läheskään kaikkien ulottuvilla (Hayes ym. 2021: 893; Mbembe 2016: 29–31). Lisäksi esimerkiksi kolonialismin symbolien poistaminen yliopistojen kampuksilta voi olla tarpeen, jotta kaikki opiskelijat ja tutkijat voisivat kokea itsensä yliopistoyhteisön tasavertaisiksi jäseniksi (Hayes ym. 2021: 888; Mbembe 2016: 29–31). Tiedon saavutettavuuteen liittyy myös kysymys tieteen kielistä, joskin tämän katsauksen pohjana toimineiden tekstien kirjoittajista kielen merkitystä korostaa vain afrikkalaisesta perspektiivistä kirjoittava Mbembe (2016: 34–36). Suomalaisesta näkökulmasta kielellisen moninaisuuden tärkeys ja paikallisten kielten käyttäminen myös tieteen kielinä ei tarvitse laajempia perusteluja, mutta valtioissa, joissa laajasti käytössä olevia paikallisia kieliä voi olla kymmeniä, kielikysymys on huomattavasti hankalampi ratkaista. Joka tapauksessa tieteellisen tiedon saavutettavuus on seikka, joka tulee esille muissakin kirjoituksissa.

Vaikka dekolonisaatio voidaan yksinkertaisimmillaan määritellä kolonialismin purkamiseksi (esim. Shahjahan ym. 2022: 82), on selvää, että monet kolonialismin vaikutuksista eivät ole pyyhittävässä pois (Tan 2021b: 152). Kyse on ennemminkin tiettyjen syrjivien, ulossulkevien ja alistavien rakenteiden purkamisesta, jotka kytkeytyvät kolonialismiin ja/tai joita kolonialismi on edistänyt. Käytännössä dekolonisaatio siis kattaa monenlaisia tavoitteita, joita yhdistää ihmisten välisen tasa-arvon ja globaalin oikeudenmukaisuuden edistäminen sekä näiden vaatima valta-asetelmien aktiivinen muuttaminen. Nimenomaan yliopistokontekstissa dekolonisaatio ymmärretään useimmiten ”monokulttuuristen” (eurosentristen) näkökulmien tai hierarkioiden tunnistamisena, niiden kyseenalaistamisena ja tilan tekemisenä toisenlaisille

tietokäsityksille (Shahjahan ym. 2022: 83; ks. myös Biermann 2011: 394–396). Yliopiston dekolonisaatio tai tiedodemokratian edistäminen tarkoittaa siten käytännön tasolla moninaisuuden vahvistamista, on kyse sitten epistemiolegioista, ontologioista, teorioista, menetelmistä, tutkimuskohteista tai akateemisen yhteisön jäsenistä. Tämän toteuttamiseksi on tärkeää muun muassa rakentaa inklusiivisempaa akateemista kulttuuria, laajentaa käsitystä asiantuntijuudesta ja opettamisesta sekä vahvistaa akateemisen ja paikallisyhteisöjen tiedonrakentamisen välisiä yhteyksiä. (Shahjahan ym. 2022: 86–95; Hall & Tandon 2017: 17; Biermann 2011: 396.) Mbembe (2016: 44) huomauttaa, että tiedon dekolonisaatio vaatii myös tieteellisen ajattelun ihmiskeskeisyyden kyseenalaistamista sekä luonnon ja kulttuurin vastakkainasettelun purkamista.

Tuoreessa katsausartikkelissa (Shahjahan ym. 2022: 95) yliopistojen dekolonisaation haasteina puolestaan luetellaan muun muassa opiskelijoiden vastustus, toiminnan konteksti (kuten instituution tai tieteenalan vakiintuneet toimintatavat) ja resurssien puute. Yliopistojen dekolonisaatiopyrkimysten kannalta ongelmaksi on Shahjahanin ryhmän (2022: 95) katsauksen perusteella koettu ennen muuta se, ettei ole olemassa mitään ”puhdasta” paikallista tietoa, johon voisi tukeutua, vaan erilaiset tietämisen tavat ovat postkoloniaalisissa konteksteissa usein kietoutuneita toisiinsa. Kontaktit erilaisten tietämisen tapojen välillä ja niistä seuranneet muutokset ovat tietenkin tavallisia myös muuten, mutta kolonialismille oli tyypillistä, että kolonisoitujen oli omaksuttava hallitsijoiden edistämä tietokäsitys, joka näin joko alisti muunlaiset käsitykset alleen tai sekoittui niihin. Jos siis tiedon dekolonisaatiota ajatellaan suoraviivaisesti kolonialismin vaikutusten poistamisena, ei välttämättä jää jäljelle mitään. Lisäksi useat kirjoittajat huomauttavat, ettei kolonialismi ole yksi yhtenäinen ilmiö, vaan kolonialismia on ollut monenlaista, ja sen vaikutukset paikallisiin valtarakenteisiin ja ajattelumalleihin näyttäytyvät siksi eri paikoissa erilaisina (esim. Shahjahan ym. 2022: 101; Tan 2021b: 145–146, 155). Siten myöskään dekolonisaatiolle ei ole mahdollista määritellä selkeitä ja yleispäteviä tavoitteita tai keinoja, vaan prosessi kohti ”epistemologista tasavertaisuutta” on todennäköisesti ennalta-arvaamaton, sekava ja ehkä ristiriitainenkin (Biermann 2011: 396; ks. myös Tan 2021b: 154–155).

Edellä mainittuihin haasteisiin voi lisätä vielä Mbemben (2016: 30–31, 39–42) huomioiden yliopistojen neoliberaalista hallinnoinnista, joka tekee tiedosta tuotteen ja opiskelijoista asiakkaita. Samalla tämä kehitys alistaa opiskelijat loputtoman kontrollin, standardisoinnin ja arvioinnin kohteiksi sen sijaan, että yliopisto mahdollistaisi tiedon vapaan tavoittelemisen mahdollisimman monille. Kolonialismin ja kapitalismin yhteyttä Mbembe ei eksplisiittisesti käsittele tekstissään, mutta on ilmeistä, ettei neoliberali, globaaleille koulutusmarkkinoille suuntautuva yliopisto voi olla sellainen demokraattisen tiedontuottamisen paikka, jollainen dekolonisoidun yliopiston tulisi olla.

Etnomusikologiasta globaaliin musiikkitieteeseen

Musiikintutkimuksen dekolonisaatio – jonka katson tarkoittavan ennen muuta alalla vallitsevien ajattelu- ja toimintatapojen muokkaamista moninaisemmiksi ja inklusiivisemmiksi – on edellä esitetyn perusteella pitkä tai jopa loputon prosessi, ja sen toteuttamiseen tarvitaan monenlaisia keinoja. Tieteenalan historian tai nykytilan kritisointi (esim. Amico 2020; Ewell 2020; Fox 2020; Hofman 2010) ei siten riitä ongelmallisten rakenteiden purkamiseksi, vaan tarvitaan jonkinlainen visio tai unelma siitä, mitä kohti ollaan pyrkimässä (ks. myös Bell ym. 2020). Ajatusta unelmoinnista dekoloniaalisena käytäntönä on hyödynnetty viime vuosina muun muassa koreografi Sonya Lindforsin ja toimittaja-aktivisti Maryan Abdulkarimin järjestämässä *We Should All Be Dreaming* -tapahtumissa sekä heidän toimittamassaan samannimisessä kirjoituskokoelmassa (Lindfors & Abdulkarim 2021).

Artikkelin alussa väläyttämäni visio kaikkien maailman musiikkien tutkimuksen kattavasta, metodologisesti moninaisesta musiikintutkimuksesta vastaa pitkälti etnomusikologian pioneereihin lukeutuvan Charles Seegerin useissa kirjoituksissaan (mm. 1961; 1977: 102–138) esittämää näkemystä musiikkitieteen globaalista kentästä, joka ei hahmotu maantieteellisesti tai musiikkigenrejen mukaisesti. Seeger (1961: 77) myös erityisesti painotti, ettei etnomusikologia-sanaa pitäisi koskaan käyttää siinä merkityksessä, että kyse olisi vain ei-länsimaisten musiikkien tutkimuksesta (ks. myös Moisala 2009: 241–242).² Seegerin globaali näkemys musiikkitieteestä on puolestaan helposti yhdistettävissä Luis Chávezin ja Russell Skelchyn (2019: 118) koostamiin ajatuksiin siitä, mihin musiikintutkimuksen dekolonisaation tulisi pyrkiä: (1) länsimaisen taidemusiikin siirtäminen syrjään musiikintutkimuksen keskiöstä, (2) alkuperäiskansojen ja muiden paikallisten metodologioiden ja tietojärjestelmien omaksuminen osaksi musiikintutkimusta, ja (3) dekolonisoivien käytäntöjen soveltaminen opetuksessa ja tutkimuksessa. Uskon, että etnomusikologian tutkimusperinteellä on annettavaa kaikkien kolmen tavoitteen osalta, ja pyrin siten seuraavissa osioissa nostamaan esille niitä etnomusikologisia ajatuksia ja toimintamalleja, joita olisi mahdollista hyödyntää musiikintutkimuksen dekolonisaation edistämiseksi. Jäsenän kuitenkin oman katsaukseni hieman toisin ja etenen johdannossa esittämieni kolmen kysymyksen pohjalta:

- 1) Miten kenellä tahansa olisi mahdollisuus tutkia mitä tahansa musiikkia?
Tämä kysymys kytkeytyy ennen kaikkea moninaisuuden ja inklusiivisuuden

---

2 Etnomusikologit ovat tarkastelleet länsimaista taidemusiikkia siinä missä muitakin musiikkeja (esim. Nooshin 2014; Ramnarine 2011; Moisala 2011; Shelemay 2001; Mantere 2001; Nettl 1995; Herndon 1988; Wachsmann 1981; Nettl 1963).

tavoitteisiin sekä tiedon saavutettavuuden kysymyksiin. Suomen kannalta olennaisinta on, miten musiikkitieteen/musiikintutkimuksen opiskelijoiden ja tutkijoiden joukko jatkossa voisi muotoutua moninaisemmaksi, mikä oletettavasti ja toivottavasti samalla laajentaisi tutkimuksen näkökulmia.

2) Miten minkä tahansa musiikin tutkiminen voisi olla yhtä arvostettua akateemisessa maailmassa? Toinen kysymykseni vastaa pitkälti Chávezin ja Skelchyn jaottelun ensimmäistä kohtaa eli länsimaisen taidemusiikin hegemonisen aseman kyseenalaistamista, mutta muotoillen asian hieman toisin, sillä todennäköisesti on muitakin eroja sen suhteen, missä määrin erilaisia musiikinlajeja tai musiikkiin kytkeytyviä ilmiöitä arvostetaan tutkimuskohteina juuri Suomen kontekstissa. Tutkimuskohteiden saattaminen lähtökohtaisesti samalle viivalle on joka tapauksessa edellytys sille, että musiikintutkimukseen saadaan sisällytettyä moninaisia tietämisen tapoja ja varsinkin moninaisempia käsityksiä musiikista.

3) Miten erilaiset tavat tuottaa, välittää ja julkaista tietoa voitaisiin ottaa osaksi akateemisesta musiikintutkimuksesta? Tässä kolmannessa kysymyksessä pääsen tiedon dekolonisaation keskeisimpään ajatukseen tiedon ja tietämisen moninaisuuden välttämättömyydestä ja ”tietodemokratian” edistämisestä. Sama ajatus määrittää Chávezin ja Skelchyn jäsenyyksen toista ja kolmatta pyrkimystä, mutta he erottavat toisistaan alalle uusien tiedon tuottamisen tapojen omaksumisen ja niiden soveltamisen.

Inklusiivisuus ja moninaisuus yliopistoissa

Ensimmäinen kysymys – miten kenellä tahansa olisi mahdollisuus³ tutkia mitä tahansa musiikkia – tulee ymmärtää nimenomaan maailmanlaajuisesti. Kenellä tahansa tulisi olla periaatteellinen mahdollisuus hakeutua alan opintoihin, kehittää opintojensa aikana riittävän monipuoliset tutkimustaidot ja potentiaalisesti edetä aina alan arvostetuimpiin tehtäviin asti, riippumatta omasta taustastaan ja tutkimuskohteistaan. Kysymyksen vaatimat ratkaisut liittyvät globaaliin oikeudenmukaisuuteen, koulutuksen saavutettavuuteen, yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja talousjärjestelmän rakenteisiin, ja ovat sellaisina hyvin monimutkaisia. Näin ollen mahdolliset musiikintutkimuksen sisäiset, sinänsä toivottavat, asennemuutokset voivat vaikuttaa asiaan vain hyvin pieneltä osin.

---

³ Mahdollisuudella en tarkoita oikeutta, vaan niin yksittäisillä ihmisillä kuin yhteisöillä on oikeus kieltäytyä yhteistyöstä tutkijoiden kanssa.

Vaikka tavoitetta käsittelee vain Suomeen tai Eurooppaan keskittyen, on silti selvää, että on lukuisia yhteiskunnallisia syitä, miksi musiikintutkimusta opiskelemaan hakeutuvat ovat etupäässä valkoista valtaväestöä ja/tai muilla tavoilla hyväosaisia (esim. vanhempiensa koulutustason ja taloudellisen aseman suhteen). Sen lisäksi, että koulutustaso ylipäättään periytyy, kulttuurialalla vieläpä erityisen voimakkaasti (esim. TAT 2019), musiikintutkimuksen opinnot eivät tarjoa erityisen houkuttelevia näkymiä taloudellista tai sosiaalista nousua tavoitteleville. Tästä huolimatta on syytä miettiä, miten musiikintutkimus voisi näyttäytyä yhtenä mahdollisena koulutusvaihtoehtona sellaisillekin nuorille, jotka esimerkiksi kuuluvat johonkin vähemmistöön, joiden vanhemmilla ei ole akateemista koulutusta tai joiden musiikillinen henkilöhistoria ei ole kulkenut vauvamuskarista musiikkiopistoon ja/tai koulujen musiikkiluokille.

Monenlaiset yhteiskunnalliset seikat siis vaikuttavat siihen, keillä on ylipäättään mahdollisuus opiskella yliopistossa ja keitä hakeutuu opiskelemaan tiettyä alaa. Suureen osaan näistä seikoista musiikintutkijoiden ei ole mahdollista suoraan vaikuttaa. Yliopistoissa ja muissa akateemisissa yhteisöissä voidaan kuitenkin vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten niiden erilaisiin vähemmistöihin kuuluvia jäseniä kohdellaan ja miten yhteisössä jo oleva moninaisuus huomioidaan. Viime vuosien keskustelut yliopistoissakin ilmenevästä rasismista ovat siksi välttämättömiä lähtökohtia akateemisen maailman inklusiivisuuden ja moninaisuuden edistämiseksi (esim. Rastas 2020; Tan 2021a: 4–5). Suomen etnomusikologisen ja musiikkitieteellisen seuran yhdessä toteuttamasta syrjäintäkyselystä kävi lisäksi ilmi, ettei edes sukupuolten tasa-arvo näytä edistyneen alalla niin pitkälle kuin voisi 2020-luvun Suomessa odottaa, vaikka moni vastaajista toisaalta koki musiikintutkimuksen muita tunteviaan aloja tasa-arvoisempaan (ks. Seye & Tiainen 2021). Siten niin musiikintutkimuksen alan sisäinen kuin laajemmin suomalaisia yliopistoja koskeva keskustelu yhteiskunnallisista valtarakenteista ja ihmisten tasavertaisuuden edistämisestä on keskeinen osa tiedon dekolonisaatiota.

Toinen seikka, johon yliopistojen ja suomalaisen musiikintutkimuksen kentällä voidaan vaikuttaa, on se, millainen tutkimus ja millaisten musiikkien tutkiminen näyttää tärkeänä, eli käytännössä rahoittamisen, julkaisemisen ja ennen muuta opettamisen arvoisena. Tämä teema liittyy myös kahteen muuhun kysymykseen, mutta samalla kyse on siitä sisällöstä, joka houkuttelee (tai ei houkuttele) tulevia opiskelijoita ja tutkijoita musiikintutkimuksen pariin. Kun selailee musiikintutkimuksen alan keskeisten suomalaisten julkaisujen viime vuosien numeroita – *Etnomusikologian vuosikirjan* ja *Musiikin* lisäksi olen huomionut Sibelius-Akatemian julkaiseman vertaisarvioitun *Trion* – tutkimuksen ilmeisenä painopisteenä näyttäytyä taidemusiikki ja erityisesti suomalainen taidemusiikki. Myös populaarimusiikkiin, sekä suomalaiseseen että brittiläis-amerikkalaiseen, suuntautuva tutkimus on monipuolista. Omaksi

kentäkseen voi hahmotella artikkelit, joka eivät niinkään keskity tiettyyn musiikkityyliin kuin musiikin läsnäoloon tietyissä yhteyksissä (esim. elokuvamusiikki tai taustamusiikki), joskin näihin aiheisiin liittyvä musiikki on etupäässä länsimaista populaari- ja (vähemmässä määrin) taidemusiikkia. Sen sijaan kansanmusiikin tutkimus näyttäyty verrattain vähäisenä (ks. myös Ilmonen 2020), vaikka huomioisi edellisten lisäksi kansanmusiikin tutkimukselle omistetun *Satasarven*, jossa ei ole mainintaa vertaisarvioinnista. Sibelius-Akatemian kansanmusiikkikoulutukseen kytkeytyvästä *Satasarvesta* on kuitenkin ilmestynyt vasta ensimmäinen numero. Niin ikään ilman vertaisarviointia toimii suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kansanmusiikkiin keskittyvä vuosikirja *Folk och musik*, jolla on *Satasarvea* pitempi historia. Muissa musiikintutkimukseen keskittyvissä julkaisuissa kansanmusiikkia koskevia artikkeleita on vain satunnaisesti, ja ei-länsimaiset musiikit ovat aiheena vieläkin harvemmin. Suomessa ja sen lähialueilla harjoitettavan kansanmusiikin tutkimuksen osalta tilanne näyttää hieman valoisammalta, jos edellä mainittujen lisäksi katsoo lähialojen suomalaisia vertaisarvioituja kausijulkaisuja, kuten *Elore*, *Historiallinen aikakauskirja*, *Kulttuurintutkimus* ja *Lähikuva*. Näistä erityisesti folkloristiikan alaa edustavassa *Eloressa* on säännöllisesti kansanmusiikkia käsitteleviä artikkeleita, kun taas muiden mainittujen julkaisujen harvat musiikkiaiheiset artikkelit keskittyvät pääosin populaarimusiikkiin. Edellä esitettyä kokonaiskuvaa ne eivät siten muuta merkittävästi.

Opetuksen painopisteet musiikintutkimuksen alan oppiaineissa vastaavat suurelta osin edellä mainittuja havaintoja artikkelijulkaisujen aiheiden painotuksista. Tein alkuvuodesta 2022 katsauksen tiedeyliopistojen musiikkitieteen tai etnomusikologian oppiaineiden opintosuunnitelmiin ja ohjelmiin siltä osin kuin ne olivat löydettävissä kyseisten yliopistojen (Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Turun yliopisto ja Åbo Akademi) verkkosivuilla.⁴ Jyväskylän yliopistoa lukuun ottamatta musiikkitieteen ja etnomusikologian oppiaineet kuuluvat laajempiin tutkinto-ohjelmiin, mistä johtuen osa pakollisista opinnoista on koko ohjelman yhteisiä, mutta en arvioi niistä johtuvia eroja tässä lyhyessä katsauksessa. Tarkastelin opetustietoja vain otsikkotasolla, sillä tiedot olivat yleensä vaikeasti löydettävissä ja ilmeisesti näkyvät vain joiltain osin kunkin yliopiston ulkopuolisille (linkit käytyille verkkosivuille aineistoluettelossa). Tältä pohjalta voikin arvella, että yliopistoon hakevat opiskelijat muodostavat käsityksensä opetuksen sisällöistä jotenkin muuten kuin opetussuunnitelmiin tai -ohjelmiin tutustumalla.

---

4 Tampereen yliopistossa tehdään kyllä alan tutkimusta, mutta tutkinto-ohjelmista en löytänyt musiikintutkimuksellista suuntautumisvaihtoehtoa, jonka olisin voinut tässä huomioida. Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa aloitti puolestaan syksyllä 2022 kulttuurisen musiikintutkimuksen (tieteellinen) kandidaattiohjelma, josta ei vielä katsausta tehdessä ollut saatavilla tarkempaa tietoa.

Opintosuunnitelmien perusteella ei-länsimaista musiikkia käsitellään lähinnä yhdellä perusopintotason kurssilla, nimeltään ”maailman musiikkikulttuurit” tai vastaava; vain Turun yliopistossa tällaista kurssia ei ole lainkaan. Turun yliopistossa ja Åbo Akademiassa on musiikkitieteen opintosuunnitelmissa eniten musiikkityyleihin tai -genreihin viittaavia otsikoita (esimerkiksi valinnaiset kurssit ”Naisten historia suomalaisessa populaarimusiikissa” ja ”Operahistoria”), ja opetustarjonnan painopiste niiden perusteella on länsimaisessa taide- ja/tai populaarimusiikissa. Åbo Akademiassa on tosin tarjolla varsin laaja kirjo genrespesifejä valinnaisia kohtia, joiden joukossa myös ”Folkvisa, folkdans och folkmusik”, kun taas muiden tiedeyliopistojen opintosuunnitelmissa kansanmusiikkia ei ole mainittu otsikkotasolla lainkaan. Helsingin, Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopistojen ohjelmien opetussuunnitelmat eivät niinkään jäsenny maantieteellisesti tai genrepohjaisesti, vaan pääosin temaattisesti ja/tai metodologisten suuntausten mukaisesti. Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen opintosuunnitelma heijastelee oppiaineen musiikkipsykologiaan keskittyvää profiilia, ja Itä-Suomen yliopiston etnomusikologian opinnot painottuvat kulttuurintutkimuksellisiin näkökulmiin ja menetelmiin (oppiaine on osa kulttuuri-entutkimuksen koulutusohjelmaa). Helsingin yliopistossa vastaavaa selkeää painotusta ei ole tunnistettavissa.

Käytännössä opetushenkilökunnan omat tutkimusaiheet ja muut kiinnostuksenkohteet kuitenkin vaikuttavat myös temaattisen ja metodologisen opetuksen painotuksiin ja siinä käytettyihin tutkimusesimerkkeihin. Tyypillisesti tutkimushenkilökunta opettaa käynnissä oleviin tutkimushankkeisiinsa liittyviä erikoiskursseja ja näiltä osin täydentää opetustarjontaa. Nämä seikat huomioidakseni tarkastelin myös kuluneen lukuvuoden (2021–2022) opetustietoja. Osa opetussuunnitelmien kohdista oli mahdollista suorittaa vain tenttinä tai muuna itsenäisenä suorituksena. Kurssimuodossa toteutuneen opetuksen painopisteet vastasivat otsikoiden perusteella pitkälti opetussuunnitelmia. Poikkeuksena tästä oli Helsingin yliopiston musiikkitiede, jonka opetus näyttäytyi opetussuunnitelmaa selvästi enemmän länsimaiseen taidemusiikkiin painottuvana: opintosuunnitelman genreneutraalisti otsikoituja kohtia oli mahdollista suorittaa muun muassa kursseilla ”Uuden musiikin historia ja analyysi”, ”Erik Bergman ja suomalaisen musiikin modernismi” ja ”Mikä grand opérasa oli suurta?”. Todennäköisesti vastaavia painotuseroja opetussuunnitelman ja -ohjelman välillä olisi löydettävissä tätä otsikkotasoa katsausta enemmän myös muista yliopistoista, jos kaikista kursseista olisi saatavilla tarkemmat sisältökuvaukset.

Kurssien otsikoiden perusteella ei tietenkään voi tehdä pitkälle meneviä päätelmiä siitä, miten opetuksen näkökulmat mahdollisesti huomioivat ajankohtaiset tutkimuksen dekolonisaatioon kytkeytyvät keskustelut. On mahdollista, että esimerkiksi ”uutta musiikkia” käsittelevällä kurssilla tarkastellaan myös aasialaisten tai afrikkalaisten nykysäveltäjien tuotantoa. Nimien perusteella voi joka tapauksessa todeta,

että lähes kaikki kurssit, joiden otsikko viittaa tiettyyn genreen tai maantieteelliseen alueeseen, keskittyvät juuri länsimaiseen taide- ja populaarimusiikkiin, kun taas muut musiikit eivät ole vastaavasti näkyvillä. Huomiota herättää erityisesti suomalaisen kansanmusiikin täydellinen poissaolo tältä otsikoiden pintatasolta, vaikka todennäköisesti sitä käsitellään ainakin edellä mainitulla Åbo Akademin kansanlaulua, -tanssia ja -musiikkia käsittelevällä kurssilla. Voisi kuitenkin kuvitella, että juuri suomalaisen kansanmusiikin opettaminen olisi erityisen tärkeää muuallakin, ajatellen muun muassa Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimusta (Museovirasto 2022) sekä musiikintutkijoiden työkenttää muun muassa arkistoissa ja (turismiakin palvelevissa) kulttuurituotannon tehtävissä.

Alan sisäiset painotukset siinä, millaista tutkimusta arvostetaan ja rahoitetaan, vaikuttavat opetuksen kautta opiskelijoiden käsityksiin siitä, mitä musiikintutkimus on, millaista musiikkia kannattaa tutkia ja ketkä voivat olla musiikin asiantuntijoita. Jos alalle toivotaan moninaisista taustoista tulevia opiskelijoita ja tutkijoita, joista osa vielä erikoistuisi muuhun kuin länsimaiseen taide- tai populaarimusiikkiin, on syytä pohtia vakavasti sitä, miten niin suomalaisen kansanmusiikin ja Suomen vähemmistöjen musiikkien⁵ kuin maailman musiikkien moninaisuuden näkymistä – ja kuulumista – alan opetuksessa voitaisiin lisätä. Tämä on tärkeää myös siksi, että erilaisten musiikkien käsittelyn kautta ääneen pääsee laajempi kirjo musiikintekijöitä eri puolilta maailmaa, samoin kuin heidän musiikillinen ajattelunsa ja asiantunteuksensa. Jos opiskelijan tausta on toisenlainen kuin opetushenkilökunnan, voi olla tärkeää, että edes tutkimusesimerkkien kautta esille pääsevät musiikilliset auktoriteetit tarjoavat hänelle samastumiskohteita – riippumatta siitä, millaisesta musiikista opiskelija itse on kiinnostunut. Esteenä musiikkien moninaisuuden sisällyttämiselle musiikintutkimuksen opintoihin ovat kuitenkin yliopistoihin kohdistuneet jatkuvat säästöt, jotka ovat sekä vähentäneet opetushenkilökunnan määrää että rajoittaneet tuntiopettajien palkkaamista. Tilannetta voisi rajallisista opetusresursseista huolimatta parantaa sillä, että genrespesifiä opetusta vähennettäisiin edelleen ja temaatisiin tai metodologiaan keskittyviin kurseihin pyrittäisiin tietoisesti sisällyttämään esimerkkejä muustakin kuin länsimaiseen taide- ja populaarimusiikkiin kohdistuvasta tutkimuksesta.

Opetuksen toteuttamisessa on vastaavasti tarpeen kiinnittää huomiota muun muassa siihen, keiden tekemiä tutkimuksia esitellään ja keiden kirjoittamia tekstejä luetaan osana musiikintutkimuksen opintoja (ks. Tan 2021b: 149). Musiikintutkimuksen oppihistoriat ovat lähes yhtä valkoisia ja miehisiä kuin länsimaisen taidemusiikin

---

5 Vähemmistöjen musiikkeja opetetaan kyllä joissain muissa koulutusohjelmissa. Esimerkiksi Helsingin yliopiston kotimaisten kielten koulutusohjelmassa oli lukuvuonna 2021–22 tarjolla romanimusiikkia käsittelevä kurssi.

kaanon, ja ne kaipaavat vastaavasti kriittistä uudelleenkirjoitusta. Tämä koskee myös etnomusikologiaa (ks. Ramstedt 2020), mutta alan tutkijakaanon voisi näyttää hyvin toisenlaiselta, jos oppihistoriassa huomioitaisiin edes alan kehitykseen muualla kuin Pohjois-Amerikassa ja Iso-Britanniassa vaikuttaneet pioneeritutkijat (ks. esim. Nettl 2010: 29–32). Musiikintutkimuksen jo olemassa olevaa globaalia moninaisuutta ei siis huomioida ja hyödynnetä niin hyvin kuin olisi mahdollista, vaan huomio kohdistuu helposti vain alan tunnetuimpien, suurimmaksi osaksi amerikkalaisten ja brittiläisten, tutkijoiden teksteihin (ks. Ceribašić 2019: 5–6; Loza 2006: 361). Suomessa ovat ymmärrettävästi näiden lisäksi esillä suomalaiset musiikintutkijat ja täällä keskeisiksi muodostuneet tutkimussuuntaukset.

Kansallisista erityispiirteistä huolimatta suomalaisessakin musiikintutkimuksessa on huomattavissa selkeä suuntautuminen englanninkieliseen maailmaan. Esimerkiksi musiikintutkijoiden symposiumien ulkomaisista keynote-puhujista viimeisten kymmenen vuoden aikana suurin osa on ollut Iso-Britanniasta ja USA:sta (linkit ohjelmatietoihin aineistoluettelossa). Viime ja tämän vuoden musiikintutkijoiden symposiumin kaikki ulkomaiset keynote-puhujat olivat nimenomaan brittiläisistä yliopistoista, joskin yksi heistä on kotoisin Singaporesta. Vuoden 2019 symposiumin ulkomaiset vieraat olivat Iso-Britanniasta, Saksasta ja USA:sta, vuonna 2018 oli kaksi puhujavierasta Iso-Britanniasta⁶ ja vuonna 2017 oli kolme ulkomaista keynote-puhujaa, joista kaksi Iso-Britanniasta ja yksi USA:sta. Vuonna 2016 yksi puhujavieras tuli ranskankielisestä Kanadasta, vuonna 2014 Saksasta, vuonna 2013 Tanskasta, vuonna 2012 Itävallasta ja Australiasta, mutta jokaisessa oli myös keynote-puhuja Iso-Britanniasta ja/tai USA:sta. Poikkeuksen muodostaa vain vuoden 2015 symposium, jonka kaksi keynote-puhujaa tulivat Ruotsista ja Kanadasta.

Keynote-puhujien valintaa rajoittavat varmasti taloudelliset syyt: suuret matkakulut ovat todennäköinen este puhujien kutsumiselle Aasiasta, Afrikasta, Etelä-Amerikasta ja Oseaniasta. Painotus juuri Iso-Britanniaan ja USA:han on silti huomattava, kun taas Ranskasta tai Etelä- ja Itä-Euroopan maista ei ole tarkasteluaikana kutsuttu yhtään puhujavierasta. Symposiumin järjestäjätahoista erityisesti Suomen etnomusikologisen seuran (SES) voisi odottaa kiinnostavan tähän maantieteelliseen ulottuvuuteen enemmän huomiota, mutta ilmeisesti myös SES:n osalta⁷ keynote-puhujien valinnan kriteerinä on ollut ennemminkin puhujien tunnettuus kuin musiikintutkimuksen moninaisuuden edistäminen. SES:n voi puhujavalinnoillaan katsoa

---

6 Katson jo eläköityneen Philip Taggin edustavan ensisijaisesti Iso-Britanniaa, vaikka hän on työskennellyt myös Ruotsissa ja Kanadassa.

7 Suomen etnomusikologinen seura ja Suomen musiikkitieteellinen seura kantavat vuorotellen päävastuun musiikintutkijoiden symposiumin järjestämisestä. Yleensä vain yksi keynote-puhuja on vastuuseuran valitsema, muista päättää paikallisjärjestäjä(t), joskin valinnoista keskustellaan järjestäjätahojen kesken.

ennemminkin vahvistaneen musiikintutkimuksen koloniaalisia rakenteita kuin hyödyntäneen etnomusikologista asiantuntemustaan alan dekolonisaation edistämiseen. Koska tämänkaltaiset tapahtumat usein tarjoavat alan opiskelijoille ensimmäisen omaa kotiyliopistoa laajemman katsauksen musiikintutkimuksen teemoihin, niiden merkitys on uusien tutkijasukupolvien kannalta suuri. Vaikka suomalaiset musiikintutkijat usein itsekin edustavat paikallista marginaalia suhteessa alansa (natiivi) englanninkieliseen valtaviirtaan, olisi silti suotavaa, että kontaktit muiden maiden tutkijoihin olisivat nykyistä moninaisempia.

Kaikkien maailman musiikkien tutkimisen tärkeydestä

Toinen kysymykseni – miten minkä tahansa musiikin tutkiminen voisi olla yhtä arvostettua akateemisessa maailmassa – selittyy osin jo edellä sanotusta: jos – ja toivottavasti kun – musiikintutkimuksen opiskelijat ovat jatkossa etnisiltä, kulttuurisilta ja musiikillisilta taustoiltaan nykyistä moninaisempia, myös musiikintutkimuksen opettaminen tulee jatkossa vaatimaan nykyistä laajempaa kulttuuris-musiikillista kompetenssia. Tämä on tarpeen siksi, että opiskelijoille on tärkeää löytää yhteyksiä opetuksen sisältöjen ja oman musiikillisen elämismaailmansa välillä. Musiikin aktiivinen harrastaminen voi tarkoittaa paljon muutakin kuin soitto- ja teoriatunteja musiikkiopistossa, mutta viime vuosien opetuskokemukseni perusteella ainakin Helsingin yliopiston musiikkitieteen pääaineopiskelijoista yllättävän monella on musiikkiopistotausta ja vieläpä juuri länsimaisen taidemusiikin parissa. Voi siis olla, että joko musiikintutkimus tulee tutuksi vain tämäntapaisten muodollisten musiikkiopintojen kautta tai alan opintoihin ei edelleenkään uskalleta hakeutua ilman niitä. Kumpikin vaihtoehto kaventaa opiskelijoiden joukkoa. Joka tapauksessa ei voida enää olettaa, että länsimaisen taidemusiikin historia ja teoria olisi aloitteleville musiikintutkimuksen opiskelijoille ennestään tuttua, kuten joskus aiemmin. Populaarimusiikin osalta tämäntapaisia oletuksia voi ehkä tehdä, koska valtaviirran populaarimusiikin kuulemiselta on vaikeampi välttyä, vaikka omat musiikilliset kiinnostuksen kohteet olisivat toisenlaiset. Suomalaisissa yliopistoissa onkin jo luovuttu nuotinlukutaitoa ja musiikinteorian osaamista vaativista tehtävistä musiikkitieteen ja etnomusikologian oppiaineiden pääsykokeissa, osittain toki siitäkin syystä, että pääsykokeet ovat useimmissa yliopistoissa laajemman koulutusohjelman yhteiset.

Musiikintutkimuksen dekolonisaatiota ajatellen asiaa on kuitenkin syytä tarkastella laajemmasta näkökulmasta kuin vain suomalaisten yliopistojen potentiaalisten opiskelijoiden mahdollisista taustoista ja kiinnostuksen kohteista käsin. Globalisaation ja muuttoliikkeiden myötä vieraiden kulttuurien ymmärtämisestä on tullut entistä tärkeämpää, sillä kyse ei useinkaan ole enää vain kaukaisten ihmisten ”eksoottisista”

musiikeista, vaan ihmisistä ja musiikeista, joiden kanssa olemme – tai ainakin voimme halutessamme olla – tekemisissä päivittäin (esim. Ahmed 2000: passim, erit. 180). Maailman musiikkien moninaisuuden huomioiminen musiikintutkimuksen opetuksessa tarjoaa siten mahdollisuuksia purkaa eurosentrisiä käsityksiä musiikista ja musiikkia koskevasta tiedosta, mikä palvelee tutkimukselle keskeisiä kriittisen ajattelun taitojen oppimista mutta myös kehittää arkielämässä tarvittavia taitoja toisenlaisista taustoista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kohtaamisessa.

Lisäksi on hyvä muistaa, että länsimainen taidemusiikki on ollut yksi konkreettinen kolonisaation väline (Agawu 2003: 8–10; 2016), ja se on näihin päiviin asti säilyttänyt hegemonisen aseman koulutusinstituutioissa myös Euroopan ja muun ”läntisen maailman” ulkopuolella (esim. McConnachie 2021; Tan 2021b). Länsimaiseen taidemusiikkiin kytkeytyvät eurosentris-elitistiset ja koloniaaliset ajattelu- ja toimintamallit ovat määritelleet ja ohjaavat edelleen sitä, miten musiikki akateemisessa maailmassa ymmärretään ja miten sitä tutkitaan ja opetetaan (ks. myös Ryyänen 2020). Elitismillä viitataan ennen muuta länsimaisen taidemusiikin historialliseen kehitykseen nimenomaan eurooppalaisen yläluokan suojeluksessa. Kuten kaikkien muidenkin musiikkien kohdalla, länsimaisen taidemusiikin historiallinen kehitys on vaikuttanut siihen kytkeytyvää toimintaa ja ajattelua ohjaavaan arvomaailmaan. Elitismistä kertovat muun muassa musiikin ”korkean laadun” ja ”vakavuuden” painottaminen (esim. Bull & Scharff 2021: 681–683) sekä näihin luontevasti liittyvä ajatus siitä, että taidemusiikin esittäminen vaatii erityistä lahjakkuutta, jota kenellä tahansa ei voi olla (McConnachie 2021: 44; ks. myös Felfeli-Crawford 2021: 84). Koloniaalisesta ja rasistisesta ajattelusta kielii se sitkeään juurtunut käsitys, että länsimainen taidemusiikki on – musiikin kulttuurisidonnaisuudesta huolimatta – jollain tapaa universaalia ja/tai kaikkea muuta maailman musiikkia ”kehittyneempää” (Chávez & Skelchy 2019: 127; Douglas 2021: 14–15). Hämmäntävää kyllä, jopa orientalistiteoreetikko Edward Said piti länsimaista taidemusiikkia mittatikkuna kaikelle muulle musiikille maailmassa (Capitain 2017: passim, erit. 55).

Rinnastan tämän käsityksen länsimaisen taidemusiikin ylivoimaisesta erityisyydestä ajatukseen eurooppalaisessa kontekstissa muotoutuneen tieteellisen tiedon universaaliudesta. Jos siis tieteellisen tiedon dekolonisaatio vaatii nykyisen eurosentrisen tietokäsityksen kyseenalaistamista ja uuden ”pluriversaalin” tietokäsityksen luomista, länsimaisen taidemusiikin hallitsevan aseman kyseenalaistaminen musiikintutkimuksessa on yhtä lailla välttämätöntä. Lisäksi se on yhtä lailla vaikeaa, sillä esimerkiksi huomattava osa laajasti käytetyistä musiikkianalyttisistä käsitteistä on muotoutunut juuri länsimaisen taidemusiikin teoretisoinnin pohjalta. Toisaalta Mbemben esittämän uusliberalistisen yliopiston kritiikin pohjalta voi tulkita, että globaalisti leviävä valtavirran populaarimusiikki ja siihen kytkeytyvät ajattelu- ja toimintatavat edustavat sitä uskollialistista markkinalogiikkaa, joka pitäisi kyseenalaistaa siinä missä

ajatus eurooppalaisen ”korkeakulttuurin” yliveraisuudesta. Siten ratkaisu länsimaisen taidemusiikin hallitsevan aseman murtamiseen yliopistoissa ei ole keskittynyt enimmäkseen useimpien ihmisten arkipäivässä muutenkin vahvasti läsnä olevaan populaarimusiikkiin ja siihen kytkeytyviin ilmiöihin, vaan parempi olisi huolehtia tutkimuksen kohteina ja opetuksessa käsiteltävien musiikkien moninaisuudesta.

Vaikka etnomusikologian ajatus kaiken musiikin kulttuurisuudesta onkin pitkälti omaksuttu kaiken musiikintutkimuksen valtavirtaan (Cook 2008; ks. myös Kärjä 2020: 19–20), siitä loogisesti seuraava toinen etnomusikologian peruslähtökohta on osoittautunut radikaalimmaksi: koska kaikki musiikki on sitä esittäville ja kuunteleville ihmisille syvällisen merkityksellistä, kaikki musiikki on samassa määrin tutkimisen arvoista. Tämä voi toimia myös pohjana musiikintutkimuksen dekolonisaatiolle: jos hierarkkisista asetelmista maailman musiikkien ja musiikista tietämisen tapojen välillä halutaan eroon, on tutkimuksessa annettava enemmän huomiota niille musiikeille ja ihmisille, jotka tähän asti ovat jääneet marginaaliin. Etnomusikologian opettamisesta kirjoittaneet tutkijat yhdistävät Marie Jorritsman (2021: 108–109) katsauksen perusteella tämän näkemyksen kaikkien musiikkien yhtäläisestä arvosta lisäksi ajatukseen siitä, että monenlaisten musiikkien opettaminen edistää ihmisten välistä tasa-arvoa vaikuttamalla opiskelijoiden asenteisiin ja avartamalla heidän käsityksiään musiikista.

Erilaisten musiikkien tuominen koulutusinstituutioihin ei välttämättä ole helppoa. Esimerkiksi etnomusikologi Boudina McConnachie (2021) kertoo havainnollisesti siitä, miten musiikin ja musiikkitieteen koulutusta on pyritty Etelä-Afrikassa laajentamaan ottamalla mukaan eteläisen Afrikan perinteisiä muistinvaraisia musiikkinlajeja. Länsimaisen taidemusiikin institutionaalinen hegemonia on kuitenkin aiheuttanut esteitä tälle pyrkimykselle, sillä kyseisten musiikkien asiantuntijoilla ei yleensä ole muodollista koulutusta eivätkä heidän tapansa opettaa välttämättä istu musiikkikoulutuksen vakiintuneisiin rakenteisiin. Samat havainnot olisi varmasti mahdollista tehdä monessa muussakin maassa, myös Suomessa. Ei lienekään sattumaa, että suomalaisen kansanmusiikin institutionaalista asemaa ovat onnistuneet parantamaan erityisesti taidemusiikkikoulutuksen saaneet kansanmuusikot. Esimerkiksi Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston pitkäaikaisella johtohahmolla Heikki Laitisella oli kansanmusiikin asiantuntemuksen lisäksi sekä taidemusiikin säveltäjäkoulutus että tieteellinen koulutus (Lindfors 2018). Kansanmuusikko Mauno Järvelä, joka kehitti näppäripedagogiikkana tunnetun, laajaa suosiota saaneen kansanmusiikin opetusmenetelmän, on puolestaan opiskellut klassista viulunsoittoa Sibelius-Akatemiassa ja toiminut myös orkesterimuusikkona. Näppäripedagogiikan yhtenä lähtökohtana onkin ollut jousisoitinten opetuksessa laajasti käytetty Suzuki-menetelmä. (Virkkala 1999: 39–45.)

Koska kaikkea maailman musiikkia ei tietenkään ole mahdollista opettaa yhden koulutusohjelman puitteissa, on tehtävä valintoja sen suhteen, millaisia musiikkeja valitaan opetukseen ja millaisista näkökulmista niitä käsitellään. Valinta perustuu tyypillisesti opetushenkilökunnan asiantuntemukseen, mutta valitettavan usein myös tuttuuteen: opetetaan samaa, mitä itsekin on opiskeltu, ajoittain uudemmalla tutkimuksella täydentäen, varsinkin jos kyse ei ole opettajan omaan tutkimukseen suoraan linkittyvistä aiheista. Muitakin perusteita tietenkin on, esimerkiksi omina opiskeluaikoinani usein painotettiin, että suomalaisten tulisi tutkia nimenomaan suomalaista musiikkia. Voikin olla perusteltua opettaa suomalaisissa yliopistoissa laajemmin Suomen musiikkielämässä historiallisesti ja tänä päivänä keskeisiä musiikinlajeja kuin joitain muita musiikkeja. Tämä perustelu kuitenkin herättää entistä enemmän kysymyksiä siitä, miksei suomalaisen kansanmusiikin opetukseen panosteta juuri lainkaan. Vähemmistökulttuurien tutkimuksellisen representaation ja ihmisten tasa-vertaisen kohtelun edistämisen kannalta taas voi olla yhtä lailla perusteltua nostaa tutkimuksen kohteeksi ja osaksi opetusta juuri sellaisia musiikkeja, jotka eivät ole osa suomalaisten enemmistön jokapäiväistä elämää tai kansallisesta näkökulmasta erityisen keskeisiä (ks. Jorritsma 2021: 113).

Keskittyminen vain suomalaiseen musiikkiin tai Suomen musiikkielämän painopisteisiin musiikintutkimuksen opetuksessa ja tutkimuksessa ei muutenkaan ole kovin mielekästä tämän päivän ”liikkuvassa maailmassa” (ks. Rautiainen-Keskustalo 2015: 14–17, myös Kärjä 2020: 21–22), sillä Suomessa asuvat ihmiset ovat osa moninaisia globaaleja verkostoja. Sen enempää musiikintutkijan kuin kenenkään muunkaan etninen tausta tai kansalaisuus ei myöskään itsestään selvästi kerro siitä, minkälaisen musiikin parissa hän on kasvanut tai minkälaisen musiikin kokee omakseen (esim. Felfeli-Crawford 2021: 86, 96, 100; Chiener 2002: 457–458; Herndon 1993: 68–70). Ne kuvitelmat selkeärajaisista musiikkikulttuureista, jotka leimasivat varhaista etnomusikologiaa, on näin ollen pakko hylätä, mutta dekolonisaatioon pyrkivä musiikintutkimus tulee jatkossakin vaatimaan ”kulttuurista kääntämistä” (Asad 1986: 159–160; ks. myös Agawu 2003: 182–183), tulkkaamista ja dialogia erilaisen ajattelu- ja toimintamallien välillä Mbemben *pluriversity*-ajatuksen mukaisesti. Musiikkien globaalien moninaisuuden huomioiminen on edellytys esimerkiksi musiikin käsitteen eurosentristen ja ihmiskeskeisten määritelmien kyseenalaistamiselle (esim. Hood & Hutchinson 2020; Meizel & Daughtry 2019; Brabec de Mori & Seeger 2013; Sorce Keller 2012) sekä kuulemisen ja kuuntelemisen tapojen kriittiselle tarkastelulle (esim. Robinson 2020; Radano & Olaniyan 2016; Solomon 2012: 235). Tämänkaltaisia musiikintutkimuksen perusoletuksia kyseenalaistavia näkökulmia on tullut enenevässä määrin esiin viimeisten noin kymmenen vuoden aikana, ja ne voi tulkita askeliksi musiikintutkimuksen dekolonisaatioprosessissa. Niiden on siksi oltava myös osa tulevaisuuden musiikintutkijoiden opintoja suomalaisissa yliopistoissa.

Musiikkia koskevan tiedon moninaisuus

Kolmas ja viimeinen kysymykseni – miten erilaiset tavat tuottaa, välittää ja julkaista tietoa voitaisiin ottaa osaksi akateemista musiikintutkimusta – kytkeytyy vahvimmin ajatuksiin tiedon moninaisuudesta, tiedodemokratiasta ja Mbemben *pluriversitystä*. Ajatus monista erilaisista tietämisen tavoista ja niiden ottaminen mukaan akateemisen tiedon tuottamiseen näyttäytyy mahdollisuutena irtautua eurosentrisestä, kolonialistisesta tietokäsityksestä tai ainakin täydentää sitä toisenlaisella tiedolla (ks. esim. de Carvalho 2021: 185–186; Sardo 2018: 224–225; Araújo 2017: 76–77). Mitä tämä käytännössä tarkoittaa, on vielä varsin epäselvää, mutta muun muassa taiteellisen tutkimuksen kasvu ja taideperustaisten menetelmien viimeaikainen suosio muillakin tieteenaloilla kuin taiteiden tutkimuksessa näyttää kertovan käynnissä olevasta länsimaisen tietokäsityksen horju(tta)misesta.

Niin sanottujen taideperustaisten tutkimusmenetelmien soveltamisessa etnomusikologit ovat olleet edelläkävijöitä musiikintutkimuksessa. Kirjallisessa muodossa saatavilla olevat ei-länsimaisen musiikin teoriat toimivat varhaisen etnomusikologian opetuksen lähtökohdina (Chávez & Skelchy 2019: 123), mutta sittemmin merkittävä osa etnomusikologeista on lähestynyt tietoa musiikista nimenomaan käytännön musisoinnin keinoin⁸ ja sitäkin useampi on tuottanut tietoa tiiviissä yhteistyössä paikallisten asiantuntijoiden kanssa (esim. Sardo 2018: 225, 231–233; Araújo 2017: 70, ks. myös Stock 1997: 62–63). Muusikot ja muut tutkimuksen kohteena olevan musiikillisen yhteisön jäsenet on siis etnomusikologiassa nähty keskeisinä tiedon haltijoina (vrt. Ahmed 2000: 74), joiden kanssa dialogissa tutkija rakentaa ymmärrystään tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ja tulkitsee sitten paikallista tietoa (engl. yleensä *indigenous knowledge*) tieteen kielelle. Tiiviin vuorovaikutuksen seurauksena tutkijat ovat tyypillisesti halunneet olla vuorostaan avuksi tutkimuskumppaneilleen ja heidän yhteisöilleen, ja heiltä on myös saatettu pyytää apua ja palveluksia (Seeger 2008: 274–275; Grau 1999: 164; Kisiuk 1997: 23, 25–27). Tältä pohjalta etnomusikologiassa on kehittynyt soveltavan etnomusikologian suuntaus (ks. Harrison ym. 2010; Pettan & Titon 2015), jossa tutkimushankkeiden on tarkoitus tavalla tai toisella palvella niitä yhteisöjä, joiden musiikkia tutkijat hankkeessa tarkastelevat. Etnomusikologisen kenttätutkimuksen dialogisuuden ja refleksiivisyyden periaatteita voidaan kuitenkin soveltaa myös yliopisto-opetuksessa tiedodemokratian periaatteiden edistämiseksi, mitä Nina Öhman (2021) havainnollistaa käyttäen esimerkkeinä sekä palveluoppimista että perinteisempää luento-opetusta.

---

8 Todennäköisesti suurimmalla osalla musiikintutkijoita on jonkinlainen käytännöllinen kosketus tutkimaansa musiikkiin, mutta nimenomaan etnomusikologiassa musiikin opiskelu ja esittäminen otettiin tietoisesti osaksi tutkimusprosessia (ks. Baily 2001; Hood 1960).

Itselleni on epäselvää, miksi monissa muissa maissa etnomusikologian opinnoille tyypilliset ”maailmanmusiikkiyhtyeet” (*world music ensembles*, ks. Solís 2004), siis tietyn, useimmiten perinteisen musiikkityylin soittamiseen keskittyvät kokoonpanot, eivät näytä koskaan vakiintuneen osaksi suomalaista etnomusikologian opetusta. Vaikka kyse ei olisi varsinaisesta kenttätyöstä, jonkin itselle lähtökohtaisesti vieraan musiikinlajin opiskelu käytännössä tuottaa opiskelijalle ymmärryksen erilaisista musiikillisen tietämisen ja tiedon välittämisen tavoista kirjallisuutta ja luentoja helpommin, varsinkin jos käytännön musisointiin yhdistyy myös oppimisprosessin reflektointia ja/tai keskustelua opituista asioista. Käytännön musisoinnin opetus etnomusikologian opetuksen kontekstissa on lisäksi tarjonnut mahdollisuuksia nostaa musiikillisten yhteisöjen omia asiantuntijoita akateemisen asiantuntijan rooliin ja siten kasvattaa aliedustettujen ihmisryhmien osuutta yliopistojen henkilökunnassa (esim. de Carvalho 2021: 186–188), mikä niin ikään edistää musiikintutkimuksen dekolonisaation tavoitteita. Vaikka tällaiseen käytännön musisointiin pohjautuvaan etnomusikologiseen opetukseen voi liittyä eettisiä ongelmia (esim. Schultz 2020: 44–45), se on joka tapauksessa tuonut erilaisia musiikista tietämisen tapoja hyvin konkreettisella tavalla osaksi akateemista maailmaa. Musiikin opetustilanteissa ei välitetä koskaan vain motorisia taitoja, vaan samassa yhteydessä välittyy myös opettavaan musiikkiin yhdistettyjä arvoja ja ajattelumalleja sekä tapoja puhua musiikista. Kuvittelen Mbemben ”pluriversaalin”, monitahoisen tieteen tarkoittavan jotain senkaltaista keskustelua, mitä juuri tällaisiin ylijarjaisiin musiikin opetustilanteisiin usein liittyy. Opettaja pyrkii välittämään omaa tietoaan ja ymmärrystään oppilaille, jotka saattavat hahmottaa harjoitellun musiikin aivan toisella tavalla kuin opettajansa, mutta harjoittelun, kysymysten, selitysten ja neuvotteluiden kautta todennäköisesti päästään jonkinasteiseen yhteisymmärrykseen siitä, mitä oikeastaan ollaan soittamassa. Silloin ei enää voi sanoa opettajan olevan se, jolla on ainoa oikea tieto kyseisestä musiikista, vaan samaa musiikkia voidaan tarkastella samaan aikaan monenlaisista näkökulmista, jotka voivat olla yhtä lailla oikeita.

Useat etnomusikologit ovat tavoitelleet myös tieteellisen kirjoittamisen konventioista poikkeavia tapoja välittää omia tutkimustuloksiaan, oletettavasti juuri paikallisten tietämisen ja tiedon välittämisen tapojen omaksumisen seurauksena. Erilaisten kirjoitustyylien ja niiden yhdistelmien (esim. Mackinlay 2012; Kisliuk 1997) hyödyntämisen lisäksi etnomusikologit ovat tehneet muun muassa dokumenttielokuvia ja radio-ohjelmia (ks. Järviluoma 2013: 105–106). Erilaisissa tiedon esittämisen tavoissa ei näissä tapauksissa yleensä ole kyse tutkimuksen popularisoinnista, vaan nimenomaan pyrkimyksestä tehdä oikeutta tutkimuksen kohteena oleville ihmisille ja heidän ajattelulleen, antaa tilaa paikalliselle tiedolle lähempänä sille ominaisia ilmaisutapoja ja tuoda esiin tietoa, jota on vaikea ilmaista tieteellisen tekstin konventioiden puitteissa. Musiikintutkimuksen alalle onkin jo perustettu muun muassa videomuotoisia vertaisarvioituja ”artikkeleita” sisältäviä verkkojulkaisuja (esim. *SMT-V* 2022,

ks. SEM 2021 koskien *ŹAVEM*). Viime vuosina myös taiteellinen tutkimus ja taiteellisten menetelmien hyödyntäminen muillakin tieteenaloilla on osaltaan haastanut totuttuja tieteellisen tiedon tuottamisen ja julkaisemisen tapoja (esim. Castrillón ym. 2022). Vallitsevan akateemisen tietokäsityksen laajentaminen vaatii kuitenkin enemmän kuin tutkijoiden halua toimia toisin, sillä erilaiset arviointijärjestelmät, joilla tutkijoiden työn tuloksia mitataan, eivät välttämättä anna arvoa musiikillisten yhteisöjen kannalta mielekkäimmille aikaansaannoksille, jos ne poikkeavat akateemisen maailman standardeista (Araújo 2017: 70). Esimerkiksi julkaisukanavien tasoluokituksissa audiovisuaalisten tai muuten poikkeavien julkaisumuotojen vertailu vakiintuneempiin akateemisen kirjoittamisen normeihin ei todennäköisesti edistä tällaisia tiedon julkaisemisen tapoja, mikä voi muodostua dekoloniaalisen tietodemokratian yhdeksi esteeksi.

Lopuksi

Juuri etnomusikologian globaali näkökulma ihmisten musiikillisen toiminnan moninaisuuteen sekä sille ominainen tapa tutkia musiikkia dialogissa kunkin musiikin harjoittajien kanssa tarjoavat mielestäni vahvan pohjan musiikintutkimuksen dekolonisaatiolle. Voi sanoa, että etnomusikologialla on dekoloniaalista potentiaalia, jota kannattaisi hyödyntää musiikintutkimuksen ja varsinkin alan opetuksen kehittämisessä. Viittaan tällä ilmaisulla Thomas Solomonin (2012: 217) esittämään ajatukseen etnomusikologian ”postkoloniaalisesta potentiaalista”. Solomon tarkoittaa tällä sitä, että pitkäkestoisen osallistuvan kenttätöön perinteestään johtuen etnomusikologialla on mahdollisuuksia tuottaa musiikintutkimukseen ”ruumiillisia ja kokemuksellisia näkökulmia”, jotka saattavat olla vaikeampia tavoittaa toisenlaisia metodeja käyttäen (Solomon 2012: 217; ks. myös Cooley & Barz 2008: 20–21). Erityisen tarpeellisia tällaiset näkökulmat ovat silloin, kun tietoa välitetään ensisijaisesti muuten kuin sanallisesti. Tältä osin etnomusikologialla saattaa olla annettavaa myös muille kulttuurintutkimuksen aloille, joilla on näkynyt kasvavaa halua irrottautua kieli- ja tekstikeskeisyydestä tutkimuksen tekemisessä (esim. Culhane & Elliott 2017; Pink 2009).

Luen itse etnomusikologian dekoloniaaliseen potentiaaliin myös alalle keskeisen ymmärryksen maailman musiikkien ja niitä koskevan tiedon moninaisuudesta. Ymmärrys pohjaa tieteenalan globaaliin, kaikkien musiikkien tasavertaisuutta korostavaan lähtökohtaan. Siihen yhdistyy useimmiten vahva tietoisuus ihmisryhmien välisestä epätasa-arvosta, samoin kuin akateemisen koulutuksen ja tutkijasta riippuen mahdollisten muiden tekijöiden (ihonväri, kansallisuus ym.) suomista etuoikeuksista. Etnomusikologiassa onkin muotoutunut vallitsevaksi eettinen ja reflektiivinen

asenne, joka ilmenee tutkimusteksteissä erityisesti oman tutkijaposition kriittisenä tarkasteluna. Myös yhteiskunnallista osallistumista, jopa aktivismia, voi pitää etnomusikologiselle tutkimukselle ominaisena (esim. Diamond & Castelo Branco 2021: 3; Sherinian 2015: 358; Shelemay 2013: 794–798). Kaikki tämä on luontevasti yhdistettävissä yliopiston dekolonisaation ja tietodemokratian tavoitteisiin.

Tämä etnomusikologian dekoloniaalinen potentiaali ei tietenkään tarkoita, etteivät etnomusikologeiksi itsensä identifioivat tutkijat myös toisintaisi koloniaalisia valtarakenteita, sillä yliopistoinstituution ja akateemisen kulttuurin historiasta johtuen näistä rakenteista on jokseenkin mahdotonta irrottautua. Keskeinen kysymys onkin, missä määrin me eurosentriseen akateemiseen kulttuuriin ja tietokäsitykseen akkulturoituneet suomalaiset musiikintutkijat lopulta kykenemme muuttamaan niitä tieteellisiä ajattelutapoja ja toimintamalleja, joihin olemme opintojen kuluessa kasvaneet ja akateemisessa maailmassa tottuneet. Käytämme esimerkiksi jatkuvasti terminologiaa, joka on vahvasti kytköksissä länsimaisen taidemusiikin musiikkikäsitykseen, vaikka oma tutkimuksemme koskisi muunlaista musiikkia. Siksi on vaikea kuvitella, miten musiikintutkimusta edelleen dominoiva eurosentrinen ajattelu olisi todella mahdollista työntää syrjään ja tuoda muunlaiset tietokäsitykset ja käsitejärjestelmät sen rinnalle – ei vain tutkimuksen kohteiksi, vaan osaksi tieteellisiä diskursseja.

Akateemisessa maailmassa tarvitaan ylipäätään vielä huomattavan suuria muutoksia ennen kuin voidaan ajatella tieteen dekolonisaation tai tietodemokratian toteutuneen edes osittain. Moni asia ei kuitenkaan ole musiikintutkijoiden tahdon varassa, vaan parannuksia tarvittaisiin niin koulutuksen saavutettavuuteen maailmanlaajuisesti kuin suomalaisten peruskoulujen ja lukioiden oppilaanohjaukseen, jotta musiikintutkijoiden joukko kehittyisi nykyistä moninaisemmaksi. Samoin tutkimusmenetelmien ja tutkimustulosten julkaisemisen monimuotoisuus vaatii laajaa, tieteenalojen rajat ylittävää ja moniäänistä keskustelua tieteellisen tiedon kriteereistä. Tästä huolimatta ajattelen, että nimenomaan musiikintutkimuksen osalta dekolonisaatiokeskusteluissa voitaisiin edetä hieman nopeammin, jos rakennettaisiin aiemmin kertyneen tiedon ja kokemuksen varaan.

Lähteet

Aineistolähteet

Opintosuunnitelmat ja -ohjelmat (luettu 28.4.2022):

Helsingin yliopisto, taiteiden tutkimuksen kandi- ja maisteriohjelma, musiikkitiede:

<https://studies.helsinki.fi/opintotarjonta/>

Itä-Suomen yliopisto: kulttuurintutkimus, erikoistumisalana etnomusikologia:

<https://weboodi.uef.fi/weboodi/opasopiskopas.jsp>

Jyväskylän yliopisto: Musiikkitieteen kandidaatti- ja maisteriohjelma: [https://](https://opinto-opas.jyu.fi/2021/fi/koulutus/muskandimaisterikou/)

opinto-opas.jyu.fi/2021/fi/koulutus/muskandimaisterikou/

Turun yliopisto: Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma,

musiikkitiede: <https://opas.peppi.utu.fi/fi/perustutkintokoulutus/historian-kulttuurin-ja-taiteiden-tutkimuksen-laitos/14002/13374>

Åbo Akademi: Utbildningslinjen för kultur, historia och filosofi, musikvetenskap:

<https://studiehandboken.abo.fi/sv/program/15349> & Magisterprogram i

kultur, historia och filosofi, musikvetenskap: <https://studiehandboken.abo.fi/sv/program/16338>

Musiikintutkijoiden symposiumien tiedot (luettu 28.4.2022):

2022, Jyväskylän yliopisto: [https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/tutkimus/](https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/tutkimus/konferenssit-seminaarit/symposium2022/symposium2022)

[konferenssit-seminaarit/symposium2022/symposium2022](https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/tutkimus/konferenssit-seminaarit/symposium2022/symposium2022)

2021, Turun yliopisto & Åbo Akademi (online):

<https://finmusicsymposium2021.wordpress.com/programme/>

2020, siirtyi seuraavaan vuoteen ja online-tapahtumaksi

2019, Taideyliopisto: tieto keynote-puhujista tai symposiumin ohjelma ei ole enää saatavilla Taideyliopiston verkkosivuilla, ohjelmätiedosto saatu Kaarina Kilpiöltä

2018, Helsingin yliopisto: <https://blogs.helsinki.fi/mtsymposium2018/>

2017, Jyväskylän yliopisto: [https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2017/01/](https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2017/01/tapahtuma-2017-01-25-13-55-46-218553)

[tapahtuma-2017-01-25-13-55-46-218553](https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2017/01/tapahtuma-2017-01-25-13-55-46-218553)

2016, Itä-Suomen yliopisto, Joensuu: <http://joensuu2016.blogspot.com/>

2015, Tampereen yliopisto: <http://tamperesymposium2015.blogspot.com/>

2014, Sibelius-Akatemia, Seinäjoen yksikkö: <https://mtsnet.wordpress.com/2014/01/16/suomen-musiikintutkijoiden-18-symposium-seinajokki-2-4-4-2014-tulkinta-ennen-ja-nyt/>

[com/2014/01/16/suomen-musiikintutkijoiden-18-symposium-seinajokki-2-4-4-2014-tulkinta-ennen-ja-nyt/](https://mtsnet.wordpress.com/2014/01/16/suomen-musiikintutkijoiden-18-symposium-seinajokki-2-4-4-2014-tulkinta-ennen-ja-nyt/)

2013, Turun yliopisto & Åbo Akademi: <http://symposium2013.blogspot.fi/>

2012, Jyväskylän yliopisto: symposiumin verkkosivusto poistettu, tieto keynote-

puhujista saatu Tommi Humbergin blogista: <https://mindsync.wordpress.com/2012/03/25/musiikintutkijoiden-valtakunnallinen-symposium/>

Kirjallisuus

- Agawu, V. Kofi (2003) *Representing African Music: Postcolonial Notes, Queries, Positions*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315810942>
- Agawu, Kofi (2016) "Tonality as a Colonizing Force in Africa". *Audible Empire: Music, Global Politics, Critique*. Toim. Ronald Radano & Tejumola Olaniyan. Durham & London: Duke University Press, 334–355. <https://doi.org/10.1215/9780822374947-016>
- Ahmed, Sara (2000) *Strange encounters: Embodied others in post-coloniality*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203349700>
- Amico, Stephen (2020) "'We Are All Musicologists Now'; or, the End of Ethnomusicology". *The Journal of Musicology* 37:1, 1–32. <https://doi.org/10.1525/jm.2020.37.1.1>
- Araújo, Samuel (2017) [2008] "From Neutrality to Praxis: The Shifting Politics of Ethnomusicology in the Contemporary World". *Ethnomusicology: A Contemporary Reader*. Toim. Jennifer C. Post. New York & London: Routledge, 67–79.
- Asad, Talal (1986) "The Concept of Cultural Translation in British Social Anthropology". *Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography*. Toim. James Clifford & George E. Marcus. Berkeley & Los Angeles: University of California Press, 141–164.
- Baily, John (2001) "Learning to perform as a research technique in ethnomusicology". *British Journal of Ethnomusicology* 10:2, 85–98. <https://doi.org/10.1080/09681220108567321>
- Bell, Deanne & Canham, Hugo & Dutta, Urmitapa & Siham Fernández, Jesica (2020) "Retrospective Autoethnographies: A Call for Decolonial Imaginings for the New University". *Qualitative Inquiry* 26:7, 849–859. <https://doi.org/10.1177/1077800419857743>
- Biermann, Soenke (2011) "Knowledge, Power and Decolonization: Implication for Non-Indigenous Scholars, Researchers and Educators". *Counterpoints* 379, 386–398.
- Brabec de Mori, Bernd & Seeger, Anthony (2013) "Introduction: Considering Music, Humans, and Non-Humans". *Ethnomusicology Forum* 22:3, 269–286. <https://doi.org/10.1080/17411912.2013.844527>
- Bull, Anna & Scharff, Christina (2021) "Classical music as genre: Hierarchies of value within freelance classical musicians' discourses". *European Journal of Cultural Studies* 24:3, 673–689. <https://doi.org/10.1177/13675494211006094>
- Capitain, Wouter (2017) "Edward Said on Popular Music". *Popular Music & Society* 40:1, 49–60. <https://doi.org/10.1080/03007766.2016.1228097>

- Castrillón, Sergio & Lauwers, Karen & Sil, Esha & Hoegaerts, Josephine (2022) "Siirtomaa-ajan historiat – dekolonisoidut vuoropuhelut: tutkimusta musiikin avulla ja kautta". *Musiikin suunta* 44:1. <http://musiikinsuunta.fi/2022/02/28/siirtomaavalta-ajan-historiat-dekolonisoidut-vuoropuhelut-tutkimusta-musiikin-avulla-ja-sen-kautta/> (luettu 28.4.2022).
- Ceribašić, Naila (2019) "Musings on Ethnomusicology, Interdisciplinarity, Intradisciplinarity, and Decoloniality". *Etnološka Tribina: Journal of Croatian Ethnological Society* 49:42: 3–39. <https://doi.org/10.15378/1848-9540.2019.42.01>
- Chávez, Luis & Skelchy, Russell P. (2019) "Decolonization for Ethnomusicology and Music Studies in Higher Education". *Action, Criticism, and Theory for Music Education* 18:3, 115–143. <https://doi.org/10.22176/act18.3.115>
- Chiener, Chou (2002) "Experience and Fieldwork: A Native Researcher's View". *Ethnomusicology* 46:3, 456–486. <https://doi.org/10.2307/852719>
- Cook, Nicholas (2008) "We Are All (Ethno)musicologists Now". *The New (Ethno)musicologies*. Toim. Henry Stobart. Scarecrow Press, 48–70.
- Cooley, Timothy J. & Barz, Gregory F. (2008) "Casting Shadows: Fieldwork Is Dead! Long Live Fieldwork!". *Shadows in the Field. New Perspectives for Fieldwork in Ethnomusicology*. Second Edition. Toim. Gregory F. Barz & Timothy J. Cooley. New York & Oxford: Oxford University Press, 1–24.
- Culhane, Dara & Elliott, Denielle (toim.) (2017) *A Different Kind of Ethnography: Imaginative Practices and Creative Methodologies*. North York: University of Toronto Press.
- de Carvalho, José Jorge (2021) "Ethnomusicology and the Meeting of Knowledges in Music: The Inclusion of Masters of Traditional Musics as Lecturers in Higher Education Institutions". *Transforming Ethnomusicology: Political, Social & Ecological Issues*. Vol. 2 Toim. Beverley Diamond & Salwa El-Shawan Castelo-Branco. New York: Oxford University Press, 185–206. <https://doi.org/10.1093/oso/9780197517550.003.0012>
- Diamond, Beverley & Castelo-Branco, Salwa El-Shawan (2021) "Ethnomusicological Praxis: An Introduction". *Transforming Ethnomusicology: Methodologies, Institutional Structures & Policies*. Vol. 1. Toim. Beverley Diamond & Salwa El-Shawan Castelo-Branco. New York: Oxford University Press, 1–24. <https://doi.org/10.1093/oso/9780197517604.003.0001>
- Douglas, Alexander (2021) "British ethnomusicology in the #BlackLivesMatter era: some (auto-ethnographic) reflections". *Ethnomusicology Forum* 30:1, 9–19. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1947147>
- Ewell, Philip A. (2020) "Music Theory and the White Racial Frame". *Music Theory Online* 26:2. <http://dx.doi.org/10.30535/mto.26.2.4>
- Felfeli-Crawford, Karishmeh (2021) "Analysing Indian Ocean's Kandisa: a dialogue with decolonisation." *Ethnomusicology Forum* 30:1, 82–104. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1939755>

- Fox, Aaron A. (2020) "Divesting from Ethnomusicology". *Journal of Musicology* 37:1, 33–38. <https://doi.org/10.1525/jm.2020.37.1.33>
- Gourlay, Kenneth A. (1978) "Towards a Reassessment of the Ethnomusicologist's Role in Research". *Ethnomusicology* 22:1, 1–35. <https://doi.org/10.2307/851364>
- Grau, Andrée (1999) "Fieldwork, Politics and Power". *Dance in the Field. Theory, Methods and Issues in Dance Ethnography*. Toim. Theresa J. Buckland. Houndmills & London: Macmillan Press, 163–174.
- Hall, Budd L. & Tandon, Rajesh (2017) "Decolonization of knowledge, epistemicide, participatory research and higher education". *Research for All* 1:1, 6–19. <https://doi.org/10.18546/rfa.01.1.02>
- Harrison, Klisala & Mackinlay, Elizabeth & Pettan, Svanibor (toim.) (2010) *Applied Ethnomusicology: Historical and Contemporary Approaches*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Hayes, Aneta & Luckett, Kathy & Misiaszek, Greg (2021) "Possibilities and complexities of decolonising higher education: critical perspectives on praxis". *Teaching in Higher Education: Critical Perspectives* 26:7–8, 887–901. <https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1971384>
- Herndon, Marcia (1993) "Insiders, Outsiders: Knowing Our Limits, Limiting Our Knowing". *The World of Music* 35:1, 63–80.
- Herndon, Marcia (1988) "Cultural Engagement: The Case of the Oakland Symphony Orchestra". *Yearbook for Traditional Music* Vol. 20, 134–145. <https://doi.org/10.2307/768170>
- Hofman, Ana (2010) "Maintaining the Distance, Othering the Subaltern: Rethinking Ethnomusicologists' Engagement in Advocacy and Social Justice". *Applied Ethnomusicology: Historical and Contemporary Approaches*. Toim. Klisala Harrison, Elizabeth Mackinlay & Svanibor Pettan. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 22–35.
- Hood, Made Mantle & Hutchinson, Sydney (2020) "Beyond the Binary of Choreomusicology: Moving from Ethnotheory to Local Ontologies". *The World of Music* 9:2, 69–88.
- Hood, Mantle (1960) "The challenge of 'bi-musicality'". *Ethnomusicology* 4:2, 55–59. <https://doi.org/10.2307/924263>
- ICTM (2021) "ICTM Dialogues 2021: Towards Decolonization of Music and Dance Studies". [Sarja verkkoseminaareja, tarkemmat tiedot verkossa:] <http://www.ictmusic.org/dialogues2021> (luettu 15.12.2021).
- Ilmonen, Kristiina (2020) "Taiteilijan tieto esiin – kansanmusiikin tutkimuksen kirjo on laajenemassa!" *Satasarvi* 1/2020. <https://etno.net/julkaisu/kirjat/satasarvi-1-2020-kansanmusiikin-tutkimuksen-aikakauskirja-finnish-journal-of-folk-music-research> (luettu 17.2.2022).

- Jorritsma, Marie (2021) "Teaching ethnomusicology in times of trouble: a perspective from Johannesburg, South Africa". *Ethnomusicology Forum* 30:1, 105–128. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1938627>
- Järviluoma, Helmi (2013) "Etnomusikologia ja etnografinen kirjoittaminen". *Musiikki kulttuurina*. Toim. Pirkko Moisala & Elina Seye. Helsinki: Suomen Etnomusikologinen Seura, 97–118.
- Kisliuk, Michelle (1997) "(Un)Doing Fieldwork: Sharing Songs, Sharing Lives". *Shadows in the Field. New Perspectives for Fieldwork in Ethnomusicology*. Toim. Gregory F. Barz & Timothy J. Cooley. New York & Oxford: Oxford University Press, 23–44.
- Kärjä, Antti-Ville (2020) *Alkusoittoja: musiikin menneisyydet monikulttuurisessa Suomessa*. Helsinki: Suomen etnomusikologinen seura. <https://www.musiikkiarkisto.fi/oa/tiedostot/julkaisut/alkusoittoja.pdf>
- Laine, Miia (2021) "On the limits and possibilities of decolonising universities". No niin, issue 8, December 2021. <https://no-niin.com/issue-8/on-the-limits-and-possibilities-of-decolonising-universities/> (luettu 16.2.2022).
- Lindfors, Jukka (2018) "'Päästä esiin se, mitä päässäsi on!' – Heikki Laitisen kansanmusaan kuuluu myös improvisointi, pölhöily ja kanteleen sahaus". YLE Elävä arkisto. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/10/30/paasta-esiin-se-mita-paassasi-on-heikki-laitisen-kansanmusaan-kuuluu-myos> (luettu 15.8.2022).
- Lindfors, Sonya & Abdulkarim, Maryan (toim.) (2021) *We Should All Be Dreaming: Words Make Worlds*. London & Helsinki: UrbanApa. <https://urbanapa.fi/publications/we-should-all-be-dreaming-words-make-worlds/> (luettu 20.9.2022)
- Loza, Steven (2006) "Challenges to the Euroamericentric Ethnomusicological Canon: Alternatives for Graduate Readings, Theory, and Method". *Ethnomusicology* 50:2, 360–371.
- Mackinlay, Elizabeth (2012) "Decolonising Australian Ethnomusicology through Autoethnography: A Retelling of Pandora's Story". *Creative Approaches to Research* 5:1, 3–14.
- Mantere, Markus (2001) "Musiikkikritiikki etnomusikologian tutkimuskohteena". *Etnomusikologian vuosikirja* 13: 25–37. <https://doi.org/10.23985/evk.101118>
- Mbembe, Achille Joseph (2016) "Decolonizing the university: New directions". *Arts & Humanities in Higher Education* 15:1, 29–45. <https://doi.org/10.1177/1474022215618513>
- McConnachie, Boudina (2021) "Reshaping our musical values: decolonising teaching and curricular frameworks in the Eastern Cape". *Ethnomusicology Forum* 30:1, 40–51. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1930090>

- Meizel, Katherine & Daughtry, J. Martin (2019) ”Decentering Music. Sound Studies and Voice Studies in Ethnomusicology”. *Theory for Ethnomusicology: History, Conversations, Insights*. Second Edition. Toim. Harris M. Berger & Ruth M. Stone. New York & London: Routledge, 176–203.
<https://doi.org/10.4324/9781315408583-8>
- Moisala, Pirkko (2011) ”Reflections on an Ethnomusicological Study of a Contemporary Western Art Music Composer”. *Ethnomusicology Forum* 20:3, 443–445. <https://doi.org/10.1080/17411912.2011.659025>
- Moisala, Pirkko (2009) ”Musiikin kulttuurisuus tänään – nykyetnomusikologian linjausta”. *Etnomusikologian vuosikirja* 21, 239–257.
<https://doi.org/10.23985/evk.101213>
- Museovirasto (2022) Sopimus Suomessa. Aineeton kulttuuriperintö.
<https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/fi/sopimus-suomessa> (luettu 15.8.2022)
- Nettl, Bruno (2010) *Nettl's Elephant: On the History of Ethnomusicology*. Urbana, Springfield & Chicago: University of Illinois Press.
- Nettl, Bruno (1995) *Heartland Excursions: Ethnomusicological Reflections on Schools of Music*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- Nettl, Bruno (1963) ”A Technique of Ethnomusicology Applied to Western Culture.” *Ethnomusicology* 7:3, 221–224. <https://doi.org/10.2307/924583>
- Nooshin, Laudan (toim.) (2014) [2011] *The Ethnomusicology of Western Art Music*. [Alun perin julkaistu *Ethnomusicology Forum* -lehden erikoisnumerona 20:3]. London & New York: Routledge.
- Pettan, Svanibor & Titon, Jeff Todd (toim.) (2015) *The Oxford Handbook of Applied Ethnomusicology*. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199351701.001.0001>
- Pink, Sarah (2009) *Doing Sensory Ethnography*. Newbury Park: Sage.
- Radano, Ronald & Olaniyan, Tejumola (2016) ”Introduction: Hearing Empire – Imperial Listening”. *Audible Empire: Music, Global Politics, Critique*. Toim. Ronald Radano & Tejumola Olaniyan. Durham & London: Duke University Press, 1–22. <https://doi.org/10.1515/9780822374947-002>
- Ramnarine, Tina K. (2011) ”The Orchestration of Civil Society: Community and Conscience in Symphony Orchestras”. *Ethnomusicology Forum* 20:3, 327–353.
<https://doi.org/10.1080/17411912.2011.638515>
- Ramstedt, Kim (2020) ”Valkoisuus Suomen musiikintutkimuksessa”. *Musiikin suunta* 42:3. <http://musiikinsuunta.fi/2020/03/valkoisuus-suomen-musiikintutkimuksessa/> (luettu: 19.9.2022)
- Rastas, Anna (2020) ”Rasismikeskustelu suomalaisissa yliopistoissa”. *Tieteessä tapahtuu* 2020:2, 45–49.
- Rautiainen-Keskustalo, Tarja (2015) ”Kansalliset tieteet, etnomusikologia ja liikkuvan maailman problematiikka”. *Elore* 22:2.
<https://doi.org/10.30666/elore.79220>

- Robinson, Dylan (2020) *Hungry Listening. Resonant Theory for Indigenous Sound Studies*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Ryynänen, Max (2020) ”Taide on hyväosaisten eurooppalaismiesten keksintö, jonka tulevaisuus kuuluu kaikille”. *Ilmiö* 23.3.2020. <https://ilmiomedia.fi/artikkelit/taide-on-hyvaosaisten-eurooppalaismiesten-keksinto-jonka-tulevaisuus-kuuluu-kaikille/> (luettu 15.8.2022).
- Sardo, Susana (2018) ”Shared Research Practices on and about Music: Toward Decolonising Colonial Ethnomusicology”. *Making Music, Making Society*. Toim. Josep Martí & Sara Revilla Gútiéz. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 217–238.
- Schultz, Anna (2020) ”Still an Ethnomusicologist (for Now)”. *The Journal of Musicology* 37:1, 39–50. <https://doi.org/10.1525/jm.2020.37.1.39>
- Seeger, Anthony (2008) ”Theories Forged in the Crucible of Action: The Joys, Dangers, and Potentials of Advocacy and Fieldwork”. *Shadows in the Field. New Perspectives for Fieldwork in Ethnomusicology*. Second Edition. Toim. Gregory F. Barz & Timothy J. Cooley. New York & Oxford: Oxford University Press, 271–288.
- Seeger, Charles (1977) *Studies in Musicology 1935–1975*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- Seeger, Charles (1961) ”Semantic, Logical and Political Considerations Bearing upon Research in Ethnomusicology”. *Ethnomusicology* 5:2, 77–80. <https://doi.org/10.2307/924321>
- SEM (2021) SEM News: SEM Journal of Audiovisual Ethnomusicology – Call for Submissions. Julkaistu 5.11.2021. <https://www.ethnomusicology.org/news/585935/SEM-Journal-of-Audiovisual-Ethnomusicology--Call-for-Submissions.htm> (luettu 28.4.2022).
- Seye, Elina & Tiainen, Milla (2021) ”Sisäpiirejä ja sukupuolijakoja? Musiikintutkimuksen syrjäntäkysely herätti keskustelua”. *Musiikin suunta* 43:1. <http://musiikinsuunta.fi/2021/05/08/sisapiireja-ja-sukupuolijakoja-musiikintutkimuksen-syrjintakysely-heratti-keskustelua/> (luettu 18.2.2022).
- Shahjahan, Riyad A. & Estera, Annabelle L. & Surla, Kristen L. & Edwards, Kirsten T. (2022) ”’Decolonizing’ Curriculum and Pedagogy: A Comparative Review Across Disciplines and Global Higher Education Contexts”. *Review of Educational Research* 92:1, 73–113. <https://doi.org/10.3102/00346543211042423>
- Shelemay, Kay Kaufman (2020) ”Ethnography as a Way of Life”. *Ethnomusicology* 64:1, 1–18. <https://doi.org/10.5406/ethnomusicology.64.1.0001>
- Shelemay, Kay Kaufman (2013) ”The ethics of ethnomusicology in a cosmopolitan age”. *The Cambridge History of World Music*. Toim. Philip V. Bohlman. New York: Cambridge University Press, 786–806. <https://doi.org/10.1017/cho9781139029476.044>

- Shelemay, Kay Kaufman (2001) "Toward an Ethnomusicology of the Early Music Movement: Thoughts on Bridging Disciplines and Musical Worlds". *Ethnomusicology* 45:1, 1–29. <https://doi.org/10.2307/852632>
- Sherinian, Zoe (2015) "Activist Ethnomusicology and Marginalized Music of South Asia." *The Oxford Handbook of Applied Ethnomusicology*. Toim. Svanibor Pettan & Jeff Todd Titon. Oxford Handbooks Online, 348–376. <https://10.1093/oxfordhb/9780199351701.013.26>
- SMT-V (2022) *The Society for Music Theory Videocast Journal*. <http://www.smt-v.org/> (luettu 28.4.2022).
- Solis, Ted (toim.) (2004) *Performing Ethnomusicology: Teaching and Representation in World Music Ensembles*. Berkeley: University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520937178>
- Solomon, Thomas (2012) "Where is the Postcolonial in Ethnomusicology?". *Ethnomusicology in East Africa. Perspectives from Uganda and Beyond*. Toim. Sylvia Nannyonga Tamusuza & Thomas Solomon. Kampala: Fountain Publishers, 216–251.
- Sorce Keller, Marcello (2012) "Zoomusicology and Ethnomusicology: A Marriage to Celebrate in Heaven". *Yearbook for Traditional Music* Vol. 44: 166–183. <https://doi.org/10.5921/yeartradmusi.44.0166>
- Stock, Jonathan (1997) "New Musicologies, Old Musicologies: Ethnomusicology and the Study of Western Music". *Current Musicology* Vol. 62: 40–68.
- Tan, Shzr Ee (2021a) "Special issue: Decolonising Music and Music Studies". *Ethnomusicology Forum* 30:1, 4–8. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1938445>
- Tan, Shzr Ee (2021b) "Whose Decolonisation? Checking for Intersectionality, Lane-Policing and Academic Privilege from a Transnational (Chinese) Vantage Point". *Ethnomusicology Forum* 30:1, 140–62. <https://doi.org/10.1080/17411912.2021.1938447>
- TAT (2019) "Tutkimus: Perhetausta merkittävä tekijä nuoren koulutusvalinnoissa". TAT Talous ja nuoret 24.11.2019. <https://tat.fi/tutkimus-perhetausta-merkittava-tekija-nuoren-koulutusvalinnoissa/> (luettu 20.4.2022).
- Tuck, Eve & Yang, K. Wayne (2012) "Decolonization Is Not a Metaphor". *Decolonization: Indigeneity, Education & Society* 1(1): 1–40.
- Virkkala, Jaana (1999) "Mikä näppäreissä motivoi? Soittamisen motivaatio Perhonjokilaakson kansalaisopiston viulupiireissä". Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Wachsmann, Klaus (1981) "Applying Ethnomusicological Methods to Western Art Music". *The World of Music* 23:2, 74–88.
- Öhman, Nina C. (2021) "Etnomusikologian yliopisto-opetus demokraattisen yhteiselämän kehitysalustana". *Etnomusikologian vuosikirja* 33, 94–118. <https://doi.org/10.23985/evk.105337>